

ภาคผนวก ก
สภาพทั่วไปของพื้นที่ทำการศึกษา

สภาพทั่วไปของพื้นที่ที่ทำการศึกษา

ประวัติความเป็นมา

อำเภอท่ามะกาจากการบันทึกของนักประวัติศาสตร์ชื่อ สติต เลิศวิชัย ได้บันทึกไว้ว่าอำเภอท่ามะกา นั้น เดิมชื่ออำเภอลาดบัวขาว ตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2445 โดยเอาพื้นที่เขตตำบลท่าผา ตำบลธรรมเสน และตำบลลาดบัวขาวรวมกัน ตั้งเป็นอำเภอลาดบัวขาว ในสมัยนั้นยังขึ้นอยู่กับจังหวัดราชบุรี ขณะนี้ที่ตั้งของอำเภอลาดบัวขาวเดิม เป็นที่ตั้งของวัดลาดบัวขาว อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี อยู่ตรงข้ามวัดโกสินารายณ์ คนละฝั่งของแม่น้ำแม่กลองในปัจจุบัน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2446 หรือรัตนโกสินศก (ร.ศ.) 124 ทางราชการได้ย้ายที่ตั้งที่ว่าการอำเภอลาดบัวขาวมาตั้งใหม่ที่ตำบลพงตึก และได้เปลี่ยนชื่ออำเภอจากอำเภอลาดบัวขาวเป็นอำเภอพระแท่น ทั้งนี้เพราะในเขตอำเภอมิปุชนิยสถานที่สำคัญในทางพระพุทธศาสนา คือ พระแท่นดงรัง ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีโดยทั่วไปของชาวพุทธ ต่อมาในปี พ.ศ. 2453 สมัยขุนศรีสรนาสน์นิคมหรือมหาจันทร์ ปญฺญสิริ เป็นนายอำเภอ ได้ย้ายที่ว่าการอำเภอพระแท่นจากตำบลพงตึกมาตั้งใหม่ที่หมู่บ้านถ้ำมะกา อยู่ทางด้านฝั่งขวาของแม่น้ำแม่กลอง โดยซื้อที่ดินของขุนอารักษ์ อรุณกิจ จำนวน 10 ไร่ 20 ตารางวา เป็นเงิน 120 บาท และที่ดินของนายชื่น จำนวน 2 ไร่ 1 งาน 60 ตารางวา เป็นเงิน 120 บาท รวมเป็นเนื้อที่ของอำเภอ 12 ไร่ 1 งาน 80 ตารางวา ใช้เป็นที่สร้างที่ว่าการอำเภอพระแท่นหลังใหม่ เนื่องจากที่ทำนํ้าหน้าอำเภอมีดินมะกาดันใหญ่ ต่อมาในปี พ.ศ. 2460 สมัยขุนรามบุรีรักษ์ (แอร่มสุนทรสารทูล) เป็นนายอำเภอ จึงได้เปลี่ยนชื่ออำเภอใหม่จากอำเภอพระแท่นเป็นอำเภอท่ามะกา ซึ่งยังคงขึ้นอยู่กับที่จังหวัดราชบุรี จนกระทั่งปี พ.ศ. 2480 จึงได้โอนมาขึ้นอยู่กับที่จังหวัดกาญจนบุรี จนถึงปัจจุบัน (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2549)

ที่ตั้ง ขนาดและอาณาเขต

อำเภอท่ามะกาเป็นอำเภอที่อยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดกาญจนบุรี อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 97 กิโลเมตร ห่างจากอำเภอเมืองกาญจนบุรี 30 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังนี้ (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2549)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี และอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี
----------	---

ทิสใต้	ติดต่อกับ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม และอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

ลักษณะภูมิประเทศ

เป็นที่ราบ มีเนินเขาขนาดเล็ก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 0-20 เมตร พื้นที่โดยรอบเป็นพื้นที่นาและเกษตรกรรม

ลักษณะดิน

เป็นกลุ่มดินที่มีเนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทรายแข็ง สีดินเป็นสีน้ำตาล อาจมีแร่ไมก้าหรือก้อนปูนอยู่ด้วย เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดพวกตะกอนลำน้ำ มีพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ดินชั้นบนมักมีปฏิกิริยาเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกรดเล็กน้อย มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 6.0-6.5 ส่วนดินล่างมักมีกรดน้อยซึ่งเป็นชั้นดินที่มีความเหมาะสมในการปลูกพืชไร่ทั่ว ๆ ไป ไม้ผล ไม้ยืนต้น ตลอดจนพืชผักและไม้ล้มลุกต่าง ๆ

ภาพผนวกที่ 1 แผนที่จังหวัดกาญจนบุรี
ที่มา: ศูนย์บริการข้อมูลอำเภอ (2549)

ลักษณะภูมิอากาศ

อยู่ในเขตภูมิอากาศแบบฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดู Tropical Savannah หรือมีลักษณะ Aw ตามระบบของคอปเปน (Koppen) กล่าวคือ มีอากาศแห้งแล้งในฤดูหนาว ส่วนฤดูร้อนมีลักษณะอากาศแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคม ได้รับอิทธิพลตามลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดมาจากทะเลอันดามันทำให้ช่วงระยะเวลานี้มีฝนตกค่อนข้างชุก และมีความชื้นสูง

ลักษณะภูมิอากาศ แบ่งเป็น 3 ฤดูกาล ดังนี้

1. ฤดูร้อน เริ่มเมื่อลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือสิ้นสุดลง คือ ประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม เป็นช่วงลมฝ่ายใต้พัดมาปกคลุมทำให้อากาศร้อนอบอ้าวและร้อนจัดในเดือนเมษายน
2. ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมจนถึงเดือนพฤศจิกายน โดยจะตกชุกในเดือนกันยายน และเป็นช่วงที่มีความชื้นสูง
3. ฤดูหนาว เกิดจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีความกดอากาศสูงจากประเทศอื่นทำให้มีความหนาวเย็นและแห้งแล้ง แผลงมาปกคลุม

เขตการปกครองส่วนภูมิภาค

อำเภอท่ามะกา แบ่งเขตการปกครองออกตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 เป็น 16 ตำบล ได้แก่ ตำบลท่าเรือ ตำบลท่ามะกา ตำบลท่าไม้ ตำบลท่าเสา ตำบลพงตึก ตำบลหวายเหนือ ตำบลเขาสามสิบหาบ ตำบลโลกตะบอง ตำบลแสนตอ ตำบลดอนขมิ้น ตำบลดอนชะเอม ตำบลยางม่วง ตำบลสนามแย้ ตำบลพระแท่น ตำบลตะคร้ำเอน ตำบลอุโลกสีห์หมื่น (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2549)

การชลประทาน

แม่น้ำที่สำคัญ คือ แม่น้ำแม่กลอง ซึ่งไหลมาจากอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรีไหลผ่าน ตำบลตะคร้ำเอน ตำบลแสนตอ ตำบลท่ามะกา ตำบลห้วยเหนียว ตำบลพงตึก ตำบลท่าไม้ ตำบลท่าเสา ตำบลดอนขมิ้น ซึ่งมีระยะที่ไหลผ่านอำเภอท่ามะกา ประมาณ 15 กิโลเมตร

คลองชลประทาน มีโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาให้บริการเขตอำเภอท่ามะกา จำนวน 4 โครงการ คือ

1. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่ามะกา ซึ่งรับผิดชอบส่งน้ำในท้องที่ ตำบลแสนตอ ตำบลห้วยเหนียว ตำบลพงตึก ตำบลท่าเสา ตำบลโคกตะบอง ตำบลเขาสามสิบหาบ
2. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครปฐม รับผิดชอบส่งน้ำในท้องที่ ตำบลตะคร้ำเอน ตำบลท่ามะกา ตำบลท่าไม้ ตำบลยางม่วง และตำบลดอนขมิ้น
3. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากำแพงแสน รับผิดชอบส่งน้ำในท้องที่ ตำบลท่าไม้ ตำบลดอนขมิ้น ตำบลสนามแย้ และตำบลยางม่วง
4. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพนมทวน รับผิดชอบส่งน้ำในท้องที่ ตำบลตะคร้ำเอน ตำบลอุโลกสีห์มื่น ตำบลหนองลาน และตำบลพระแท่น

การเกษตรกรรม

พื้นที่ทางเกษตรกรรมของอำเภอท่ามะกา มีทั้งสิ้น 134,482 ไร่ พืชทางเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ อ้อย 75,055 ไร่ ข้าว 44,177 ไร่ ไม้ผล 3,595 ไร่ พืชผัก 1,643 ไร่ (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2549)